

ΜΙΑ ΝΕΑ ΠΑΙΔΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥ ΑΥΡΙΟ

Ένα από τα βασικότερα αίτια κατάρρευσης της οικονομίας μας από το 2009 και μετά ήταν η **αδυναμία πρόγνωσης και προσαρμογής της κοινωνίας και της οικονομίας στα δεδομένα που δημιουργήσε η παγκοσμιοποίηση**. Το άνοιγμα των συνόρων στο διεθνές εμπόριο, η ελεύθερη κίνηση των κεφαλαίων για διεθνείς επενδύσεις, το άνοιγμα των αγορών της ανατολικής Ευρώπης, η βιομηχανική ανάπτυξη της Κίνας οι σύγχρονες τεχνολογίες που επιτρέπουν την ταχύτατη διάδοση της τεχνολογίας και της πληροφορίας, η πτώση των δασμών, η Ευρωζώνη και η δική μας είσοδος στο ευρώ δημιούργησαν συνθήκες ασφυξίας στο παραγωγικό μας δυναμικό. Καταλήξαμε με μια οικονομία στηριγμένη σε πύλινα πόδια, στα δημόσια έργα και την οικοδομή, που κατέρρευσαν με το ξέσπασμα της χρηματοοικονομικής κρίσης.

Για να έχουμε ελπίδες ανάκαμψης μόνος τρόπος είναι να ξαναγίνει η οικονομία μας ανταγωνιστική. Μια πορεία σίγουρα αργή και επώδυνη, που μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο από **μια νέα γενιά ελλήνων**, με διαφορετικά πρότυπα από αυτά που κυριάρχησαν στην Ελλάδα από τη μεταπολίτευση κι έπειτα («βόλεμα» στο δημόσιο, καταναλωτισμός, νεοπλουτισμός,...). **Χρειαζόμαστε επομένως μια Παιδεία με εντελώς νέο προσανατολισμό**: μια Παιδεία που να διαπλάθει ένα ικανό κι ανταγωνιστικό νέο του 21^{ου} αιώνα, έτοιμο να «πολεμήσει» στην παγκόσμια αγορά και να νικήσει, ιδίως σε τομείς όπου η Ελλάδα μπορεί να δημιουργήσει συγκριτικά πλεονεκτήματα, όπως ο **Τουρισμός, η Ναυτιλία, η Πληροφορική-Τεχνολογία, η ελαφρά-μέση Βιομηχανία και η προηγμένη Γεωργία**. Με καινοτόμα, ποιοτικά και ανταγωνιστικά προϊόντα που για να σχεδιαστούν, να παραχθούν και να προωθηθούν στις διεθνείς αγορές χρειάζονται οι κατάλληλα εκπαιδευμένοι άνθρωποι σε όλα τα επίπεδα.

Παραθέτω καταρχήν προτάσεις καταρχήν για το Γυμνάσιο και το Λύκειο που αποτελούν τη βάση για τη σωστή εκπαίδευση και ανάπτυξη της προσωπικότητας των νέων :

1. Να γίνει **μάθημα πρώτης προτεραιότητας η Πληροφορική**, με διδασκαλία προγραμματισμού, απλών ηλεκτρονικών και ρομποτικής (με ειδικά παιχνίδια που υπάρχουν), με στόχο να αποκτήσουμε μια γενιά που θα βρίσκεται πολύ μπροστά στην τεχνολογία.
2. Να ενισχυθεί η **διδασκαλία ξένων γλωσσών**, που είναι απαραίτητες για επιτυχία στο διεθνές εμπόριο, τον τουρισμό και τις επιστήμες. Στόχος να είναι να μιλάνε όλα τα παιδιά τελειώνοντας το λύκειο τέλεια Αγγλικά κι άλλες δύο τουλάχιστον ξένες γλώσσες (Κινέζικα,

Ρώσικα, Γερμανικά, Γαλλικά). Να στοχεύσουμε να γίνουμε **ο πιο κοσμοπολίτης και γλωσσομαθής λαός**.

3. Να ενισχυθεί η γεωγραφία και η γνώση του κόσμου που ζούμε, του περιβάλλοντος και των λαών («**Κοσμογνωσία**»), πράγμα που γίνεται εύκολα μέσα από την τάξη με τα οπτικοακουστικά μέσα και το Internet.
4. Να μάθουν όλοι οι νέοι περισσότερα για τις **Παραγωγικές Διαδικασίες** (γεωργία-βιοτεχνία-βιομηχανία) με ειδικό μάθημα που θα περιλαμβάνει συχνές επισκέψεις σε σύγχρονα εργοστάσια, αγρούς κλπ. Να καταλάβουν τι είναι προϊόν και να νοιώσουν την ικανοποίηση που δίδει να σχεδιάζω ένα νέο προϊόν και να παράγω κάτι ποιοτικά.
5. Να εισαχθεί μάθημα **Ρητορικής & Επικοινωνίας** που θα προετοιμάζει το νέο να μιλάει όμορφα σε ευρύ κοινό ή σε κατ' ιδίαν αντιπαράθεση, να επιχειρηματολογεί, να εμπνέει, να πείθει. Κάτι τέτοιο άλλωστε δεν είναι χρήσιμο μόνο για την οικονομική ζωή αλλά και για την καθημερινότητα, στην οικογένεια και στην κοινωνία.
6. Να διδάσκεται η **Τεχνική των Διαπραγματεύσεων** που αποτελεί αναγκαίο στοιχείο επιτυχίας στη διεθνή αγορά αλλά και στην πολιτική, την κοινωνία και την καθημερινή ζωή. Είναι ένα μάθημα ευχάριστο που βασίζεται σε σχετικά απλή θεωρία και παιχνίδια με ρόλους.
7. Να διδάσκονται βασικές **Χειρωνακτικές Εργασίες** που πρέπει ο καθένας να ξέρει να κάνει στην προσωπική του ζωή (απλά υδραυλικά, ηλεκτρολογικά, μαγειρική, κηπουρική, πρώτες βοήθειες).
8. Να αντικατασταθεί το μάθημα των Θρησκευτικών με μάθημα **Θρησκευιολογίας-Φιλοσοφίας** που θα επιτρέψει στους νέους να κατανοήσουν καλύτερα τους άλλους λαούς και τις πεποιθήσεις τους. Οι αρχές της Χριστιανικής θρησκείας θεωρώ ότι επαρκεί να διδάσκονται σε μια μόνο τάξη του Γυμνασίου.
9. Να γίνει προαιρετικό μάθημα η Αρχαία Ελληνική όπου σήμερα χάνονται ατέλειωτες ώρες χωρίς καμία χρησιμότητα. Άλλωστε, είναι καιρός να **σπάσει η αρχαιολατρία** και να γίνουν οι νέοι υπερήφανοι γι αυτά που μπορούμε οι ίδιοι να καταφέρουμε με τις ικανότητές μας - αντί να μας αποκοιμίζει και να δημιουργεί μια ψευδή αίσθηση ότι αξίζουμε επειδή είμαστε απόγονοι των αρχαίων Ελλήνων.
10. Αντίθετα, πρέπει να ενισχυθεί η **Νέα Ελληνική**, για να μάθουν τα παιδιά να εκφράζονται και να γράφουν σωστά με βάση τον πλούτο της σύγχρονης γλώσσας.

Οι δευτεροβάθμιες σπουδές πρέπει να είναι απαιτητικές, να ζητούν από το νέο σκληρή δουλειά, αλλά και να του δημιουργούν φιλοδοξίες για να διακριθεί. Να του γνωρίζουν το σύγχρονο κόσμο και τις προκλήσεις που

θα αντιμετωπίσει, **δίδοντάς του περισσότερα εφόδια απ' ότι οι συνομήλικοί του σε άλλες χώρες !**

Επειδή κάθε κοινωνία χρειάζεται τους ειδικούς και τους πρωτοπόρους της, είναι χρήσιμο να φτιάξουμε ειδικά σχολεία ή ενισχυτική διδασκαλία για παιδιά που δείχνουν ιδιαίτερα ταλέντα, π.χ. στα θετικά μαθήματα, την πληροφορική, τις τέχνες κ.α. όπου οι καλύτεροι των καθηγητών θα τους πηγαίνουν ένα επίπεδο παραπάνω απ' ότι το γενικό επίπεδο της τάξης.

Παράλληλα, είναι απαραίτητο να διδάσκεται μέσα από συλλογικές δράσεις η ηθική, η αλληλεγγύη και η κοινωνική ευθύνη, για να σπάσουμε τον έντονο ατομικισμό του έλληνα και να μάθουμε στους νέους ότι οι σοβαρές επιτυχίες έρχονται με κοινή προσπάθεια και πρέπει να αποβαίνουν όχι μόνο σε ατομικό όφελος αλλά και σε όφελος ολόκληρης της κοινωνίας.

Είναι αυτονόητο ότι ένα σχολείο με τόσες αλλαγές στη φιλοσοφία, τον προσανατολισμό και τη διδακτέα ύλη χρειάζεται και **ολοκληρωτικά αλλαγμένους καθηγητές**. Τόσο όσον αφορά τα γνωστικά αντικείμενα όσο και τη νοοτροπία και το στόχο της δουλειάς τους, μέσα από μια καινούργια έμπνευση : ο ρόλος μου δεν είναι απλά να διδάξω, να μορφώσω - αλλά να εκπαιδεύσω, να δημιουργήσω μια γενιά νικητών σε μια σκληρή παγκοσμιοποιημένη κοινωνία. Αυτονόητο ότι η προσπάθεια πρέπει να ξεκινήσει από την επιμόρφωση και εμφύσηση του νέου ρόλου τους στους ίδιους τους καθηγητές, με ειδικούς από το εσωτερικό και το εξωτερικό κι εντατικά καλοκαιρινά σεμινάρια σε όλους. Πριν από κάθε πρόσληψη στην πρωτοβάθμια ή δευτεροβάθμια εκπαίδευση αλλά και στα ανώτερα-ανώτατα ιδρύματα, κάθε δάσκαλος ή καθηγητής να έχει παρακολουθήσει ενδελεχή σεμινάρια διδακτικής και ψυχολογίας του παιδιού/εφήβου.

Ανάμεσα στη δευτεροβάθμια και την Πανεπιστημιακή εκπαίδευση είναι εξαιρετικά χρήσιμη κι απαραίτητη μια ενδιάμεση βαθμίδα, που σίγουρα δεν είναι τα «ανωτατοποιημένα» ΤΕΙ. Χρειάζονται **ανώτερες σχολές που θα δώσουν τη ραχοκοκαλιά της νέας ελληνικής οικονομίας** : άριστους και πρακτικά εκπαιδευμένους τεχνίτες-τεχνικούς για τη βιομηχανία και τη γεωργία με γνώση των σύγχρονων τεχνολογιών, καθώς και λογιστές, προγραμματιστές Η/Υ, νοσηλευτές, φυσικοθεραπευτές, διασκεδαστές (animateur), μάγειρους-ζαχαροπλάστες, ικανά μεσαία στελέχη επιχειρήσεων - μέσα από **3ετή εκπαίδευση** συνδυασμένη με πραγματική πρακτική άσκηση.

Αν φτιάξουμε τέτοια καλά σχολεία ανώτερης εκπαίδευσης που θα προσφέρουν στους αποφοίτους εφόδια για επιτυχημένη επαγγελματική ζωή, θα χρειαζόμαστε **λιγότερες θέσεις στα Πανεπιστήμια και πιο στοχευμένες** στις πραγματικές ανάγκες της κοινωνίας για επιστήμονες. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να καταργηθούν σχολές-τμήματα που πλέον δεν προσφέρουν αντικείμενο απασχόλησης ή να συγχωνευτούν και να μειωθεί ο αριθμός εισακτέων σ' αυτές. Οι θέσεις εισακτέων σε κάθε αντικείμενο να προσδιορίζονται με βάση μακροπρόθεσμη πρόβλεψη αναγκών σε αποφοίτους. Παράλληλα, με αυστηροποίηση των κριτηρίων εισαγωγής και θέσπιση κανόνων παραμονής, θα καλλιεργηθεί στο φοιτητή το αίσθημα της ευθύνης και της συνέπειας.

Τα ΑΕΙ πρέπει να γίνουν πολύ πιο πρακτικά, με περισσότερα εργαστήρια (αξιοποιώντας θαυμάσια όργανα που έχουμε προμηθευτεί με κοινοτικά κονδύλια και σε πολλές περιπτώσεις μένουν «στα κουτιά»), και να δώσουν έμφαση στην **καινοτομία**, τη **δημιουργικότητα**, την **εφευρετικότητα** και τη **συνεργασία**, που είναι αναγκαίες προϋποθέσεις για οικονομική ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα. Προαπαιτούμενο για την απόκτηση πτυχίου να είναι κάποιο project με εταιρία ή άλλο φορέα, ανάλογα με το αντικείμενο σπουδών, ώστε να τις συνδέσει με την πραγματική οικονομία και την κοινωνία.

Τα προγράμματα σπουδών και η διδακτική ύλη θα πρέπει να διαμορφώνονται με βάση τις πραγματικές ανάγκες της οικονομίας μας, μέσα από συνεργασία των καθηγητών με οργανωμένους φορείς των επιχειρήσεων. Μάλιστα, η άποψη των επιχειρήσεων θα πρέπει να έχει βαρύνουσα σημασία - ώστε να αποφύγουμε συσσώρευση άχρηστων-παρωχημένων γνώσεων και να επικεντρωθούμε σ' αυτά που πρέπει να κατέχει ο σύγχρονος πτυχιούχος για να είναι χρήσιμος κι αποδοτικός.

Κι επειδή το Πανεπιστήμιο πληρώνεται από την κοινωνία και πρέπει να υπηρετεί την κοινωνία βοηθώντας τη δημιουργία «πλούτου» και θέσεων εργασίας, μπορεί να δημιουργηθεί ένα νέο πλαίσιο ανταποδοτικής συνεργασίας Πανεπιστημίων – Επιχειρήσεων όπου οι Επιχειρήσεις θα αναθέτουν έρευνες για νέες αναπτύξεις ή επίλυση προβλημάτων στα Πανεπιστήμια κι αυτά θα αμείβονται για το πραγματικό κόστος της παροχής υπηρεσιών συν ένα λογικό ποσοστό από το όφελος που θα αποκομίσει η Επιχείρηση. Η λύση αυτή θα δώσει δυνατότητα στις εταιρίες να γνωρίσουν νέους επιστήμονες και φοιτητές που θα μπορέσουν κατόπιν να αξιοποιήσουν στο δυναμικό τους, καθώς και στους φοιτητές την ευκαιρία να δείξουν τις ικανότητές τους στις Επιχειρήσεις και να αποκτήσουν ευκαιρίες απασχόλησης. Η αξιολόγηση των καθηγητών και ερευνητών να βασίζεται πέρα από την επίδοσή τους

στο διδακτικό έργο και στα αποτελέσματα αυτής της συνεργασίας με Επιχειρήσεις, στα έσοδα που φέρνουν στο Πανεπιστήμιο και στην προσφορά τους στην πραγματική οικονομία.

Σ' όλα τα στάδια της εκπαίδευσης πρέπει να κυριαρχήσει το μήνυμα ότι οι σπουδές δεν αποσκοπούν στη μόρφωση για τη μόρφωση αλλά στη δημιουργία νέων εκπαιδευμένων για τη ζωή. Η μεγαλύτερη έμφαση πρέπει να δίδεται στην εκπαίδευση ανθρώπων με **συνέπεια, κοινωνική συνείδηση, υπευθυνότητα, ικανότητα στη συνεργασία και αποτελεσματικότητα.**

Ηράκλειο, Ιανουάριος 2016

Μιχάλης Λεμπιδάκης
Χημικός Μηχανικός, MBA
Διευθύνων Σύμβουλος της ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΚΡΗΤΗΣ ΑΒΕΕ